T016 BD VII 209-Q4 Bách Dụ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH BAÙCH DUÏ QUYEÅN 4

66. Moàm laåm baåm caùch laùi thuyeàn, tay khoâng bieát laùi.
67. Vôï choàng ñaùnh cuoäc aên baùnh.
68. OÂm haän haïi nhau.
69. Noi göông toå tieân aên nhanh.
70. Neám traùi Taàn-baø-la.
71. Hö maét vì vôï.
72. Ngaäm gaïo chòu moå mieäng.
73. Noùi doái ngöïa cheát.
74. Phaøm phu xuaát gia mong caàu lôïi döôõng.
75. Caû laïc ñaø vaø gheø ñeàu maát.
76. Noâng phu mô töôûng coâng chuùa.
77. Vaét söõa löøa.
78. Daën con ñi sôùm.
79. Gaùnh gheá cho vua.
80. Röûa ruoät.
81. Bò gaáu quaøo.
82. Gieo luùa.
83. Con khæ.
84. Vì nguyeät thöïc ñaùnh choù.
85. Ngöôøi phuï nöõ bò beänh maét.
86. Cha giöõ khuyeân tai cho con.
87. Boïn cöôùp chia cuûa.
88. Naém ñaäu cuûa chuù khæ.
89. Chuoät vaøng vaø raén ñoäc.
90. Löôïm ñöôïc tieàn.
91. Ngöôøi ngheøo so cuûa.
92. Ñöùa treû ñöôïc keïo.
93. Baø laõo ñaùnh coïp.
94. Ngoïc Ma-ni hay loã thoaùt nöôùc.
95. Vôï choàng chim boà caâu.
96. Noùi doái maét muø.
97. Bò cöôùp ñoaït maát aùo loâng.
98. Ñöùa treû ñöôïc ruøa.

M

66- MOÀM LAÅM BAÅM CAÙCH LAÙI THUYEÀN, TAY KHOÂNG

BIEÁT LAÙI

Thuôû xöa coù moät vò ñaïi tröôûng giaû cuøng ñoaøn thöông gia ra bieån tìm cuûa baùu. OÂng

ta ñoïc qua raát nhieàu saùch daïy phöông phaùp ñieàu khieån taøu thuyeàn treân bieån neân khoe vôùi moïi ngöôøi: –Treân bieån, neáu thuyeàn ñi vaøo vuøng nöôùc xoaùy hay gaëp vuøng coù ñaù ngaàm thì phaûi giöõ tay laùi cho chaéc, xem kyõ phöông höôùng vaø phaûi heát söùc bình tónh. OÂng ta coøn thao thao raèng: –Phöông phaùp ñi bieån toâi ñeàu töôøng taän caû. Moïi ngöôøi nghe xong raát tin töôûng lôøi oâng noùi. Chaúng bao laâu, khi thuyeàn ñang ôû giöõa bieån, vò thuyeàn tröôûng ñoät nhieân baïo beänh qua ñôøi. Vò tröôûng giaû kia lieàn thay theá thuyeàn tröôûng ñieàu khieån thuyeàn. Khi thuyeàn ñi vaøo vuøng nöôùc xoaùy, chaûy giaät döõ doäi, oâng ta cöù laåm baåm trong mieäng: –Phaûi giöõ tay laùi cho chaéc, xem kyõ phöông höôùng. Nhöng thuyeàn cöù xoay voøng taïi choã, khoâng caùch naøo tieán leân ñeå ñeán cuøng nöôùc an toaøn. Cuoái cuøng caû thuyeàn laãn ñoaøn thöông gia ñeàu chìm xuoáng nöôùc taùng maïng. Keû phaøm phu cuõng nhö theá. Coù moät soá ngöôøi hoïc qua ñoâi chuùt phöông phaùp thieàn quaùn soå töùc vaø quaùn baát tònh. Tuy raønh roõ vaên chöõ nhöng khoâng hieåu nghóa lyù moät caùch töôøng taän. Thaät ra hoï khoâng hieåu gì maø cöù töï khoe laø töôøng taän moïi phöông phaùp thieàn quaùn, roài doái gaït daïy ngöôøi tu thieàn khieán cho taâm hoï caøng loaïn ñoäng, meâ muoäi, ñaùnh maát baûn taâm, sai laïc yù chæ. Ñeán cuoái ñôøi, daãu tuoåi cao vaãn khoâng ñöôïc chuùt lôïi ích gì gioáng nhö gaõ tröôûng giaû xuaån ngoác dìm cheát moïi ngöôøi xuoáng bieån vaäy.

M 67- VÔÏ CHOÀNG ÑAÙNH CUOÄC AÊN BAÙNH Thuôû xöa coù moät ñoâi vôï choàng laøm ba caùi baùnh, chia nhau moãi ngöôøi moät caùi, coøn thöøa moät caùi. Caû hai cuøng ñaùnh cuoäc: Neáu ai leân tieáng tröôùc seõ bò thua, khoâng ñöôïc aên noát caùi baùnh kia. Ñaõ ñaùnh cuoäc neân vì moät caùi baùnh hai vôï choàng ñeàu im laëng, khoâng ai chòu môû mieäng noùi moät caâu naøo. Ñeâm ñeán, moät teân troäm leûn vaøo nhaø vô veùt tieàn cuûa. Taát caû ñoà ñaïc trong nhaø ñeàu bò y hoát saïch. Vì lôøi ñaùnh cuoäc neân caû hai ngöôøi duø taän maét thaáy söï vieäc nhöng chaúng ai leân tieáng. Teân troäm thaáy vaäy caøng daïn dó muoán xaâm phaïm tieát haïnh cuûa ngöôøi vôï ngay tröôùc maët ngöôøi choàng. Anh choàng cöù giöông maét ngoù chöù khoâng chòu môû mieäng noùi moät lôøi naøo. Coâ vôï hoaûng hoát la où aàm æ: –Anh thaät ngu quaù! Côù sao chæ vì moät caùi baùnh maø thaáy troäm vaãn khoâng keâu tieáng naøo caû vaäy? Ngöôøi choàng lieàn voã tay cöôøi lôùn: –Ha ha! Em ñaõ thua roài. Caùi baùnh vaäy laø thuoäc veà phaàn anh nheù! Moïi ngöôøi nghe ñöôïc chuyeän ñoù khoâng ai khoâng cheâ cöôøi. Ngöôøi ñôøi cuõng nhö theá. Vì chuùt danh lôïi neân giaû hình töôùng traàm maëc, thanh tònh nhöng noäi taâm laïi luoân bò phieàn naõo vaø voâ soá ñieàu aùc chi phoái haønh haï, ñaùnh maát thieän nieäm, ñoïa laïc vaøo tam ñoà. Tuy theá, hoï vaãn khoâng chuùt naøo kinh sôï, mong caàu xuaát ly traùi laïi cöù meâ ñaém naêm duïc. Duø ôû trong caûnh ñaïi khoå naõo maø loøng khoâng chuùt e ngaïi cuõng nhö caëp vôï choàng ngu daïi kia khoâng khaùc.

M

68- OÂM HAÄN HAÏI NHAU Thuôû xöa coù moät ngöôøi oâm loøng oaùn haän vôùi moät ngöôøi kia, taâm traïng saàu khoå, u uaát khoâng vui. Coù ngöôøi thaáy theá hoûi: –Daïo naøy sao anh coù veû saàu khoå, tieàu tuïy nhö theá? Anh ta traû lôøi: –Coù moät gaõ cöù noùi xaáu, mæa mai toâi thaäm teä. Söùc toâi khoâng theå baùo thuø noãi. Nay toâi khoâng bieát laøm caùch naøo ñeå traû thuø haén ñeå vôi côn saàu muoän naøy ñaây. Ngöôøi kia lieàn noùi: –Chæ coù baøi chuù Tyø-ñaø-la môùi coù theå haïi haén maø thoâi. Tuy nhieân tuïng baøi chuù naøy coù moät ñieàu nguy hieåm laø chöa haïi ñöôïc gaõ ta thì ngöôïc laïi ñaõ laøm haïi chính baûn thaân anh roài. Anh chaøng nghe xong raát vui möøng noùi: –Raát mong anh daïy cho toâi. Duø phaûi töï haïi baûn thaân cuõng khoâng sao mieãn laø toâi phaûi baùo ñöôïc thuø, laøm cho haén bò thöông tích môùi ñöôïc. Ngöôøi ñôøi cuõng nhö theá. Vì noùng giaän neân mong öôùc coù chuù Tyø-ñaø-la ñeå duøng haõm haïi, traû thuø ngöôøi. Cuoái cuøng chöa haïi ñöôïc ngöôøi maø ñaõ bò löûa saân haän thieâu ñoát, laøm haïi baûn taâm, ñoïa laïc vaøo tam ñoà: ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh gioáng nhö gaõ ngoác treân khoâng khaùc.

M 69- NOI GÖÔNG TOÅ TIEÂN AÊN NHANH Thuôû xöa coù moät ngöôøi töø mieàn Baéc AÁn ñeán Nam AÁn cö truù. ÔÛ ñoù moät thôøi gian daøi anh ta cöôùi ñöôïc moät coâ gaùi, keát nghóa traêm naêm. Moät hoâm, ngöôøi vôï vöøa doïn côm leân, anh ta khoâng quaûn côm canh noùng hoåi, haù mieäng nuoát lia lòa. Ngöôøi vôï thaáy vieäc kyø quaùi neân hoûi choàng: –ÔÛ ñaây chaúng ai giaønh aên vôùi anh. Coù vieäc gì gaáp laém sao maø anh aên uoáng haáp taáp nhö theá. Sao khoâng thong thaû, töø töø maø aên? Ngöôøi choàng lieàn ñaùp: –Coù ñieàu naøy bí maät laém! Khoâng theå noùi cho em ñöôïc. Ngöôøi vôï nghe theá, cho laø nhaát ñònh coù ñieàu gì ñaëc bieät laém neân cöù aân caàn theo anh ta hoûi maõi. Moät hoài laâu, anh chaøng môùi traû lôøi: –Toå tieân nhieàu ñôøi cuûa anh ñeàu luoân aên nhanh nhö theá. Nay anh phaûi noi göông toå tieân neân môùi coù caùi taät aên nhanh aáy. Keû phaøm phu trong ñôøi cuõng nhö theá. Khoâng töôøng taän nghóa lyù, chaúng phaân bieät thieän aùc, laøm caùc vieäc sai quaáy maø khoâng bieát hoå theïn laïi coøn tuyeân boá: Cha oâng toâi tröôùc nay ñeàu laøm theo caùch nhö vaäy. Nhöõng keû nhö vaäy ñeán taän cuoái ñôøi vaãn khoâng thay ñoåi ñöôïc cuõng nhö chaøng ngoác kia taäp aên nhanh maø coøn töï cho laø moät truyeàn thoáng toát ñeïp.

M 70- NEÁM TRAÙI TAÀN-BAØ-LAØ

Thuôû xöa coù moät vò tröôûng giaû muoán aên traùi Taàn-baø-la neân sai ngöôøi haàu mang tieàn sang nöôùc khaùc mua. OÂng daën gaõ ngöôøi haàu phaûi löïa loaïi traùi ngon ngoït, töôi toát môùi mua veà. Anh ngöôøi haàu lieàn ñem tieàn ñeán taän vöôøn ñeå mua. Ngöôøi chuû vöôøn rao raèng: –Taát caû traùi Taàn-ba-la treân caây naøy cuûa toâi ñeàu raát ngon ngoït, khoâng coù traùi naøo hö caû. Anh coù theå neám thöû moät traùi thì ñuû bieát. Anh ta noùi ngay: –Nay toâi phaûi neám heát taát caû traùi Taàn-ba-la ôû ñaây roài môùi mua. Neáu chæ neám moät traùi thì laøm sao bieát ñöôïc. Anh ta beøn töï tay haùi. Moãi traùi haùi xong anh ta ñeàu neám thöû qua tröôùc khi ñem veà nhaø. Vò tröôûng giaû thaáy ñoáng quaû Taàn-ba-la nham nhôû

nhö theá heát coøn muoán aên nöõa, sai ñem ñoå taát caû. Ngöôøi ñôøi cuõng nhö theá. Moät soá ngöôøi nghe daïy: “Boá thí, giöõ giôùi seõ ñöôïc ñaïi phuù quyù, bình an. Thaân luoân ñöôïc yeân oån, khoâng bò chöôùng ngaïi, beänh taät, tai naïn.” Laïi khoâng tin maø noùi raèng: “Boá thí thì ñöôïc giaøu sang. Chöøng naøo toâi ñöôïc giaøu sang thì toâi môùi tin.” Neân bieát raèng moïi söï giaøu sang, ngheøo heøn treân ñôøi ñeàu laø keát quaû cuûa nhöõng gì mình ñaõ gaây taïo töø tröôùc. Hoï khoâng bieát raèng muoán khaûo xeùt vieäc gì phaûi döïa vaøo lyù nhaân quaû. Ñaõ khoâng tin coøn huûy baùng, coá chaáp raèng phaûi töï mình thaân chöùng. Ñeán ngaøy töø giaõ coõi ñôøi, taøi saûn tieâu taùn heát cuõng nhö gaõ haàu kia neám thöû traùi Taàn-baø-la neân cuoái cuøng phaûi ñoå ñi taát caû vaäy.

M 71- HÖ MAÉT VÌ VÔÏ Thuôû xöa coù ngöôøi cöôùi hai ngöôøi vôï. Moãi khi gaàn guõi vôùi ngöôøi vôï naøy thì bò vôï kia giaän hôøn, anh ta raát luùng tuùng khoâng bieát boû ngöôøi naøo, laáy ngöôøi naøo. Ñeâm ñeán ñi nguû, anh ta cöù naèm giöõa hai ngöôøi vôï, ngöõa maët leân. Ñuùng luùc ñoù, trôøi ñoå moät côn möa lôùn. Maùi nhaø bò doät, nöôùc möa cuoán buïi ñaát treân maùi chaûy xuoáng vaøo ngay ñoâi maét cuûa anh ta. Anh chaønh vaãn kieân quyeát giöõ quyeát ñònh cuûa mình khoâng chòu quay ñaàu traùnh. Nöôùc buïi cöù chaûy maõi khieán caû hai maét anh ta ñeàu bò hö. Keû phaøm phu treân ñôøi cuõng theá. Gaàn guõi baïn aùc, taäp caùc thoùi hö taät xaáu, daàn daàn taïo nghieäp theo ba ñöôøng aùc neân maõi maõi truù trong voøng sinh töû, maát haún con maét tueä cuõng nhö ngöôøi choàng ngoác ngheách kia chæ vì hai ngöôøi vôï neân hai maét ñeàu bò hö caû.

M 72- NGAÄM GAÏO CHÒU MOÅ MIEÄNG Thuôû xöa coù moät ngöôøi cuøng vôï trôû veà nhaø thaêm cha vôï. Thaáy ngöôøi nhaø vôï giaõ gaïo, anh ta beøn leùn boác moät naém cho vaøo mieäng. Thình lình ngöôøi vôï ñi ra muoán tìm choàng baøn chuyeän nhöng mieäng anh ta ñaày caû gaïo neân khoâng caùch naøo noùi chuyeän ñöôïc. Anh ta laïi ngaïi vôï mình bieát vieäc neân nhaát ñònh khoâng chòu nhoå gaïo ra. Theá laø anh ta cöù ngaäm cöùng mieäng khoâng noùi moät caâu. Ngöôøi vôï laáy laøm quaùi laï: Taïi sao choàng mình khoâng noùi, beøn laáy tay rôø thöû thì thaáy mieäng anh ta phoàng söng leân lieàn thöa vôùi cha: –Choàng con vöøa veà ñeán nhaø ñoät nhieân mieäng bò söng phoàng leân, khoâng theå noùi ñöôïc.

Cha vôï lieàn cho môøi thaày thuoác ñeán trò beänh cho anh ta. Sau khi xem qua, vò thaày thuoác baûo: –Beänh naøy raát naëng phaûi duøng dao moå môùi coù theå trò ñöôïc. Noùi xong, oâng laáy dao moå raïch leân maù anh ta. Gaïo ngaäm trong mieäng ñoå caû ra ngoaøi. Söï vieäc loä ra, moïi ngöôøi ñeàu bieát caû. Ngöôøi ñôøi cuõng theá. Laøm caùc ñieàu aùc, phaïm tònh giôùi laïi coá yù che giaáu toäi loãi khoâng chòu phaùt loä saùm hoái, cuoái cuøng phaûi rôi vaøo caûnh ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh cuõng nhö ngöôøi ngu kia vì moät chuùt só dieän, khoâng chòu nhaû gaïo ra ñeå khi dao moå mieäng thì vieäc xaáu phaûi loä ra caû.

M 73- NOÙI DOÁI NGÖÏA CHEÁT Thuôû xöa, coù moät ngöôøi côõi moät con haéc maõ laâm traän ñaùnh giaëc. Quaù kinh sôï khoâng theå chieán ñaáu, anh lieàn laáy maùu boâi leân maët muõi, naèm laãn vaøo giöõa thi haøi caùc chieán binh töû traän giaû

nhö ñaõ cheát. Con ngöïa cuûa anh côõi bò ngöôøi khaùc ñoaït maát. Khi quaân lính hai beân ruùt ñi heát, anh ta muoán ñaøo nguõ veà nhaø neân caét ñuoâi moät con ngöïa traéng cuûa ngöôøi khaùc ñem veà. Veà ñeán nhaø coù ngöôøi hoûi: –Con ngöïa anh côõi luùc tröôùc ñaâu. Sau khoâng côõi noùi veà! Anh ta traû lôøi: –Ngöïa cuûa toâi ñaõ cheát. Toâi ñaõ ñem caùi ñuoâi cuûa noù veà ñaây. Ngöôøi kia lieàn baûo: –Con ngöïa tröôùc kia cuûa anh loâng ñen. Nay taïi sao ñuoâi laïi thaønh loâng traéng theá naøy? Anh chaøng lung tuùng ngaäm caâm khoâng traû lôøi ñöôïc neân bò moïi ngöôøi cöôøi cheâ. Ngöôøi ñôøi cuõng theá. Mieäng luoân noùi veà vieäc tu haønh, hieàn thieän, vì töø bi khoâng aên thòt uoáng röôïu nhöng cöù gieát haïi chuùng sinh, taêng theâm toäi chöôùng. Doái gaït töï xöng hieàn thieän maø khoâng vieäc aùc naøo khoâng laøm cuõng nhö ngöôøi ngu kia noùi doái ngöïa mình ñaõ cheát vaäy.

M 74- PHAØM PHU XUAÁT GIA MONG CAÀU LÔÏI DÖÔÕNG Thuôû xöa coù moät vò quoác vöông ban haønh moät luaät leä ñoái vôùi caùc Baø-la-moân trong nöôùc cuûa mình laø phaûi taém röûa saïch seõ thaân theå. Ai khoâng tuaân theo seõ bò ñaày ñi lao dòch. Coù moät Baø-la-moân luoân mang theo bình ñöïng nöôùc taém, noùi doái raèng: –Ngöôøi taém röûa saïch seõ laø ngöôøi phaûi luoân mang theo bình ñöïng nöôùc taém beân mình. Khi coù nöôùc laïi sai ñem ñoå ñi taát caû coøn tuyeân boá raèng: –Toâi chaúng taém röûa ñaâu. Vua muoán vaäy thì cöù töï taém moät mình ñi. Vì theo leänh vua toâi phaûi duøng caùi bình ñöïng nöôùc naøy ñeå traùnh hình phaït lao dòch thoâi. Noái doái ñaõ taém röûa saïch seõ thaät ra chaúng bao giôø taém caû. Moät soá keû phaøm phu xuaát gia cuõng theá. Mang hình thöùc ñaàu troøn, aùo vuoâng nhöng beân trong laïi huûy phaïm

giôùi caám, giaû hieän nghieâm trì giôùi luaät ñeå mong caàu lôïi döôõng vaø ñeå troán traùnh traùch nhieäm xaõ hoäi. Hình thöùc beân ngoaøi töông töï Sa-moân nhöng baûn chaát chaúng phaûi Sa- moân cuõng nhö gaõ Baø-la-moân mang bình nöôùc khoâng cho coù hình thöùc vaäy.

M 75- CAÛ LAÏC ÑAØ VAØ GHEØ ÑEÀU MAÁT Thuôû xöa coù moät ngöôøi nuoâi moät con laïc ñaø. Anh ta thöôøng ñeå thöùc aên trong gheø cho laïc ñaø aên. Moät hoâm, laïc ñaø ruùc ñaàu vaøo gheø ñeå aên nhöng khoâng theå naøo ruùc ñaàu ra ñöôïc. Anh ta tìm ñuû moïi caùch nhöng cuõng khoâng laøm sao keùo ñaàu noù ra ñöôïc, neân raát lo laéng, buoàn phieàn. Coù moät oâng laõo ñeán baûo anh ta: –Anh ñöøng buoàn baõ nöõa. Laõo seõ daïy cho anh caùch ñeå keùo ñaàu laïc ñaø ra khoûi gheø. Anh laøm ñuùng theo lôøi laõo thì chaéc chaén seõ keùo ra raát nhanh. Anh chæ caàn chaët ñaàu con laïc ñaø thì töï nhieân ñaàu seõ rôøi khoûi gheø. Anh ta theo lôøi oâng laõo laáy dao chaët phaêng ñaàu con laïc ñaø. Ñaõ gieát cheát con laïc ñaø coøn phaù beå luoân caùi gheø. Ngöôøi ngu ngoác nhö theá chæ khieán ngöôøi ñôøi cöôøi cheâ maø thoâi. Nhöõng keû phaøm phu aùm ñoän cuõng nhö theá. Ban ñaàu phaùt taâm Boà-ñeà, chí caàu ñaïo quaû tam thöøa neân noã löïc nghieâm trì tònh giôùi, phoøng hoä caùc ñieàu aùc. Nhöng vì naêm duïc neân phaù huûy tònh giôùi, xa lìa ñaïo quaû tam thöøa, buoâng lung taâm yù, khoâng ñieàu aùc naøo khoâng laøm. Ñaïo quaû tam thöøa laãn tònh giôùi ñeàu bò maát cuõng nhö chaøng ngoác treân maát caû laïc ñaø

laãn caùi gheø vaäy.

M 76- NOÂNG PHU MÔ TÖÔÛNG COÂNG CHUÙA Thuôû xöa coù moät noâng phu leân kinh thaønh chôi. Tình côø anh ta thaáy ñöôïc nhan saéc tuyeät traàn cuûa naøng coâng chuùa con vua. Anh ta trôû veà ngaøy ñeâm töôûng nhôù khoâng nguoâi nghó maõi khoâng bieát caùch naøo ñeå gaëp ñöôïc giai nhaân. Maët muõi chaøng ta daàn daàn trôû neân vaøng voït, bô phôø roài laâm troïng beänh. Ngöôøi thaân trong nhaø thaáy theá hoûi anh ta: –Vì sao beänh laïi ngaët ngheøo nhö theá? Anh ta thoå loä nguoàn côn vôùi ngöôøi thaân: –Con tình côø thaáy ñöôïc dung nhan kieàu dieãm cuûa coâng chuùa nghó maõi khoâng tìm ra caùch naøo ñeå gaëp ñöôïc naøng neân vì vaäy sinh beänh. Neáu khoâng gaëp ñöôïc naøng chaéc con cheát maát. Cha meï anh ta lieàn baûo: –Cha meï seõ tìm hoä con phöông caùch toát nhaát ñeå con ñöôïc toaïi nguyeän. Con chôù neân saàu naõo nöõa. Vaøi ngaøy sau, gia ñình vaø baïn beø ñeán thaêm baûo anh ta: –Cha meï vaø baïn beø ñaõ tìm caùch gaëp ñöôïc coâng chuùa cho em roài nhöng chæ vì coâng chuùa khoâng öng yù maø thoâi. Chaøng noâng phu nghe xong vui möøng töôi cöôøi noùi lôùn: –Chaéc chaén ñöôïc maø! Nhöõng keû ngoác treân ñôøi cuõng nhö theá. Khoâng phaân bieät roõ boán muøa xuaân, haï, thu, ñoâng cuûa thôøi tieát. Vaøo muøa ñoâng giaù reùt laïi ñem gioáng ra gieo hy voïng gaët ñöôïc luùa.

Ñaõ toán coâng maø khoâng caùch naøo chaêm soùc ñöôïc neân caû maàm, thaân, nhaùnh, laù ñeàu hö thoái caû. Coù ngöôøi tu taäp höôûng ñöôïc chuùt ít phöôùc baùo lieàn töï cho laø ñaõ ñuû, tuyeân boá coù theå ñaït thaønh ñaïo quaû Boà-ñeà cuõng nhö anh noâng phu kia hy voïng coâng chuùa seõ öng thuaän vaäy.

M 77- VAÉT SÖÕA LÖØA Thuôû xöa coù ngöôøi ôû vuøng bieân aûi chöa heà bieát con löøa ra sao caû. Nghe ngöôøi ta ñoàn söõa löøa raát ngon nhöng hoï cuõng chöa bieát söõa löøa nhö theá naøo. Sau ñoù, caû boïn baét ñöôïc moät con löøa ñöïc. Theá laø, vì muoán uoáng söõa löøa neân hoï tranh nhau toùm. Coù ngöôøi boùp ñaàu löøa tìm söõa, coù ngöôøi caén loã tai, coù ngöôøi vaën ñuoâi, coù ngöôøi tìm ôû chaân, laïi coù ngöôøi naém laáy sinh thöïc khí cuûa chuù löøa ñeå tìm. Moãi ngöôøi ñeàu muoán tìm ra tröôùc ñeå uoáng. Ñuùng luùc, con löøa boãng tieåu tieän. Ngöôøi ñang naém sinh thöïc khí la lôùn: “OÂi! Söõa löøa ñaây naøy.” Caû boïn xuùm laïi höùng nöôùc tieåu maø cöù ngôõ laø söõa löøa. Roát cuïc caû boïn meät nhoaøi maø chaúng ai tìm ñöôïc söõa. Töï mình laøm khoå baûn thaân maø khoâng ñöôïc chuùt lôïi ích gì neân bò moïi ngöôøi cheâ cöôøi. Nhöõng keû ngoaïi ñaïo phaøm phu cuõng nhö theá. Nghe noùi tu haønh, hoïc ñaïo khoâng phuï thuoäc vaøo phaùp moân tu taäp neân voïng töôûng sinh ra caùc loaïi taø kieán hoaëc loõa theå, hoaëc nhòn ñoùi, hoaëc truù trong röøng nuùi, hoaëc nhaûy vaøo löûa. Caùc loaïi taø kieán nhö theá ñeàu rôi vaøo aùc ñaïo cuõng nhö nhöõng ngöôøi ngu voïng caàu söõa löøa treân vaäy.

M

78- DAËN CON ÑI SÔÙM Thuôû xöa coù moät ngöôøi toái ñoù daën con: –Saùng mai con phaûi daäy sôùm cuøng cha ñeán ngoâi laøng kia coù vieäc caàn. Ñöùa con nghe noùi mình ñöôïc ñi neân saùng sôùm khoâng hoûi yù cha ñi moät mình ñeán ñoù.

Ñeán nôi ñoù roài, thaân theå meät moûi voâ cuøng nhöng khoâng bieát phaûi laøm gì, laïi chöa aên uoáng gì neân ñoùi khaùt töôûng chöøng saép cheát, neân anh ta voäi quay veà nhaø. Veà tôùi nhaø gaëp cha, ngöôøi cha thaáy con trôû veà la maéng thaäm teä: –Ngöôi thaät laø xuaån ngoác, khoâng coù chuùt trí tueä gì caû. Taïi sao khoâng ñôïi cha maø töï ñi moät mình ñeå ñeán noãi cöïc khoå nhö theá. Moïi ngöôøi bieát chuyeän ñeàu cheâ cöôøi anh ta. Keû phaøm phu trong ñôøi cuõng theá. Moät soá ngöôøi coù duyeân ñöôïc theá phaùt xuaát gia, vaän ba y nhöng khoâng caàu baäc Minh sö ñeå nöông töïa hoïc hoûi giaùo phaùp. Do vaäy ñaùnh maát cô hoäi tu taäp caùc coâng ñöùc, thieàn ñònh caùc phaùp moân khaùc. Taát caû boán quaû Sa-moân thuø thaéng ñeàu maát caû nhö ngöôøi con ngoác ngheách kia töï mình ra ñi roài laïi töï mình trôû veà moät caùch voâ ích, chæ töï laøm khoå baûn thaân. Hình thöùc töông töï Sa-moân nhöng thaät ra khoâng coù phaåm haïnh Sa-moân. M 79- GAÙNH GHEÁ CHO VUA Thuôû xöa coù moät vò quaân vöông muoán ñeán vöôøn Voâ öu ñeå thöôûng ngoaïn. Nhaø vua truyeàn cho moät vò quan: –Khanh haõy tìm moät caùi gheá mang ñeán vöôøn Voâ öu ñeå traãm ngoài nghæ. Luùc ñoù, vò quan kia xaáu hoå khoâng muoán ñi tìm neân taâu vua: –Thaàn khoâng tìm ñöôïc nhö thaàn coù theå vaùc ñöôïc. Vua nghe theá ra leänh ñem ba möôi saùu caùi gheá chaát caû treân löng oâng ta, leänh vaùc vaøo trong vöôøn. Ngöôøi ngu nhö theá chæ bò thieân haï cöôøi cheâ. Ngöôøi ñôøi cuõng theá. Coù ngöôøi moãi khi thaáy moät sôïi toùc nöõ nhaân rôi treân ñaát, töï noùi: “Ta giöõ giôùi thanh tònh neân khoâng daùm ñuïng ñeán noùi.” Sau ñoù, bò phieàn naõo meâ hoaëc neân ñoái vôùi ba möôi saùu thöù baát tònh nhö toùc, loâng, moùng, raêng, phaân, nöôùc tieåu… ñeàu khoâng cho laø dô baån. Cuøng moät luùc xuùc chaïm vôùi caû ba möôi saùu thöù khoâng xaáu hoå, ñeán khi cheát vaãn khoâng boû cuõng nhö vò quan ngu ngoác cam taâm vaùc gheá kia vaäy.

M

80- RÖÛA RUOÄT Thuôû xöa coù moät ngöôøi bò maéc beänh ôû vuøng haï boä. Thaày thuoác baûo: –Beänh cuûa anh ta phaûi röûa ruoät thì môùi coù theå laønh ñöôïc. Vò löông y laáy thuoác röûa vaø caùc duïng cuï duøng röûa ruoät cho anh ta ra. OÂng ta coù vieäc ra ngoaøi chöa trôû laïi, anh chaøng beänh nhaân lieàn choäp laáy chai thuoác röûa uoáng heát. Vöøa uoáng xong, buïng anh ñaày tröôùng leân ñau ñôùn töôûng chöøng nhö saép cheát, khoâng caùch naøo kieàm cheá côn ñau ñöôïc. Vò löông y trôû laïi thaáy vieäc kyø laï neân hoûi: –Sao anh laïi bò nhö theá? Anh ta traû lôøi:

–Hoài naõy toâi ñaõ uoáng chai thuoác röûa neân baây giôø ñau ñôùn saép cheát ñöôïc. Vò löông y nghe xong lieàn maéng anh ta thaäm teä: –Anh quaû thaät laø ngu quaù ñoåi. Ñaõ khoâng bieát söû duïng laïi cöù uoáng caøn thuoác. Nay anh phaûi oùi ra môùi coù theå heát ñau ñöôïc. Ngöôøi ngu ngoác nhö theá chæ laøm troø cöôøi cho thieân haï. Keû phaøm phu cuõng theá. Muoán tu hoïc caùc phöông phaùp quaùn töôûng cuûa thieàn ñònh nhöng thaày daïy phaûi quaùn phaùp baát tònh laïi quaùn nieïâm hôi thôû, daïy quaùn nieïâm hôi thôû laïi quaùn töôûng sinh giôùi. Ñaûo loän thöù töï tröôùc sau khoâng coù caên baûn. Keát quaû laøm haïi ñeán tueä maïng, laâm vaøo caûnh beá taéc. Khoâng chòu tham vaán hoïc hoûi caùc baäc Minh sö neân tu

taäp sai laàm ñaûo loän phöông phaùp cuõng nhö ngöôøi ngu uoáng thuoác röûa ruoät baát tònh treân vaäy.

M 81- BÒ GAÁU QUAØO Thuôû xöa coù hai cha con cuøng baïn beø ñoàng haønh ñi ngang moät khu röøng. Ngöôøi con thaû böôùc vaøo röøng baát ngôø bò moät con gaáu xoâng ra quaøo caáu. Moùng cuûa noù gaây thöông tích khaép thaân theå anh ta. Trong côn nguy khoán, ngöôøi con voäi chaïy ra khoûi röøng trôû laïi choã ngöôøi cha vaø caùc baïn. Ngöôøi cha thaáy thaân theå con mình thöông tích khaép nôi laáy laøm laï hoûi ñöùa con: –Vì sao con laïi bò thöông tích ñaày mình nhö vaäy? Ñöùa con thöa vôùi cha: –Coù moät loaøi thuù gì thaân theå phuû ñaày loâng daøi thöôøn thöôït ñuoåi theo taán coâng con. Ngöôøi cha caàm ngay cung teân ñi vaøo röøng. Ñeán giöõa röøng, oâng ta thaáy moät Tieân nhaân raâu toùc raát daøi lieàn giöông cung muoán baén. Ngöôøi baïn ñi theo ngaên laïi: –Vì sao anh laïi baén vò kia. Ngöôøi aáy khoâng laøm haïi ai caû. Neáu anh baén vò aáy seõ coù toäi ñaáy. Ngöôøi ngu treân ñôøi cuõng laïi nhö theá. Ñaõ laø ngöôøi xuaát gia, tuy baän phaùp phuïc nhöng khoâng coù chuùt ñaïo haïnh naøo neân bò khinh reû. Ñaõ vaäy laïi coøn raáp taâm laøm haïi nhöõng ngöôøi ñaïo ñöùc, hieàn löông tæ nhö ngöôøi cha kia vì thöông tích do gaáu caøo cuûa con mình neân vu oan cho caû baäc Thaàn tieân.

M 82- GIEO LUÙA Thuôû xöa coù moät anh noâng daân ra thaêm ruoäng. Thaáy luùa maï phaùt trieån töôi toát, anh ta beøn hoûi thaêm vò chuû ruoäng: –OÂng laøm theá naøo maø ruoäng luùa naøy xanh töôi quaù vaäy? Vò chuû ruoäng traû lôøi: –Caøy ñaát cho kyõ, bang cho baèng roài boùn phaân, thaùo nöôùc vaøo neân môùi ñöôïc nhö theá. Anh ta laøm ñuùng theo phöông phaùp ñoù. Caøy, bang ñaát, boùn phaân, daãn nöôùc vaøo ñaát ruoäng cuûa mình. Khi chuaån bò gieo gioáng, anh ta laïi ngaïi böôùc chaân cuûa mình giaãm xuoáng ruoäng seõ laøm ñaát thoâ cöùng, luùa khoâng moïc ñöôïc. Anh töï nhuû: “Ta phaûi ngoài treân giöôøng roài sai ngöôøi khieâng ñi. Ta ngoài treân giöôøng gieo xuoáng, nhö theá laø toát nhaát.”

Nghó xong, anh ta sai boán ngöôøi, moãi ngöôøi moät goùc khieâng giöôøng xuoáng ruoäng ñeå anh ngoài treân vaõi gioáng. Maët ruoäng bò daøy xeùo trôû neân thoâ cöùng voâ cuøng. Moïi ngöôøi cheâ cöôøi: Sôï hai chaân mình böôùc xuoáng ruoäng laøm ñaát thoâ cöùng nay laïi taêng thaønh taùm caùi chaân giaãm ñaïp treân ruoäng!”. Keû phaøm phu cuõng laïi nhö theá. Vaâng giöõ ruoäng giôùi maàm thieän seõ sinh. Phaûi hoïc taäp vaø thöïc haønh theo lôøi thaày giaùo giôùi ñeå haït gioáng chaùnh phaùp naûy maàm. Theá nhöng coù moät soá ngöôøi traùi lôøi thaày daïy, vi phaïm giôùi luaät, laøm caùc ñieàu aùc khieán haït gioáng giôùi khoâng theå phaùt trieån ñöôïc. Tæ nhö anh chaøng sôï hai chaân mình böôùc laøm hö maët ruoäng nhöng laïi ñeå taùm caùi chaân ngöôøi haàu giaãm naùt ñaát ruoäng.

M 83- CON KHÆ Thuôû xöa coù moät con khæ bò moät ngöôøi cao to löïc löôõng ñaùnh ñaäp. Chuù khæ khoâng theå laøm gì ñeå traû thuø neân truùt ngöôïc côn oaùn giaän leân moät ñöùa beù. Nhöõng keû phaøm phu ngu ngoác cuõng nhö theá. Coù nhöõng ngöôøi cöù choàng chaát noãi caêm hôøn tieàn kieáp khoâng ñeå noù laëng taét trong quaù khöù maø vaãn keùo daøi ñeán taän ñôøi sau, cöù xem ñoù nhö vieäc dieãn ra

tröôùc maét cho neân loøng saân haän, yù nieäm taø aùc haïi ngöôøi caøng saâu naëng cuõng nhö con khæ kia bò ngöôøi lôùn ñaùnh laïi oaùn haän ñöùa treû vaäy.

M

84- VÌ NGUYEÄT THÖÏC ÑAÙNH CHOÙ Thuôû xöa vua coõi A-tu-la ngaøy ngaøy ñeàu thaáy aùnh saùng traêng quaù choùi neân laáy tay che kín maët traêng. Nhöõng keû voâ trí trong ñôøi laïi tin töôûng raèng chính loaøi choù voâ toäi ñaõ nuoát maát maët traêng neân gaùn tieáng aùc cho chuùng. Keû phaøm phu cuõng theá. Vöôùng maéc vaøo nieäm tham, saân, si ngang traùi seõ chuoác khoå vaøo thaân töïa nhö naèm treân giöôøng gai, bò löûa ñoát thaân cuõng nhö nhöõng keû thaáy nguyeät thöïc laïi laáy caây ñaùnh choù vaäy.

M 85- NGÖÔØI PHUÏ NÖÕ BÒ BEÄNH MAÉT Thuôû xöa coù moät coâ gaùi bò maét beänh raát naëng. Moät coâ gaùi coù hoïc vaán thaáy theá hoûi: –Chò bò ñau maét phaûi khoâng? Ngöôøi con gaùi ñau maét ñaùp: –Vaâng, maét toâi bò beänh. Naøng kia nghe theá lieàn töï nhuû: –Coù maét thì phaûi coù beänh. Tuy hieän nay mình chöa bò ñau maét nhöng roài cuõng seõ nhö chò aáy. Muoán ngaên ngöøa chæ coù caùch moùc maét ñi ñeå khoûi sôï beänh veà sau. Ngöôøi baïn bieát chuyeän ngaên caûn: –Neáu giöõ caëp maét thì maét coù theå bò beänh nhöng cuõng coù theå khoâng beänh. Neáu caëp maét khoâng coøn thì troïn ñôøi coâ phaûi muø loøa. Ngöôøi ngu cuõng theá. Nghe daïy: “Giaøu sang laø nguoàn goác cuûa tai hoïa” lieàn hieåu sai, sôï seät khoâng daùm boá thí; lo laéng sau naøy bò quaû baùu taøi saûn caøng sung maõn, tieàn baïc caøng nhieàu thì phaûi chòu nhieàu khoå ñau, phieàn naõo. Coù ngöôøi khuyeân: “Neáu anh boá thí thì coù theå gaëp khoå nhöng cuõng coù theå höôûng ñöôïc an laïc. Neáu anh khoâng boá thí thì seõ mang quaû baùo khoå ñau, cuøng cöïc.” Nhöõng ngöôøi treân cuõng nhö naøng con gaùi kia sôï khoâng kham noãi gaùnh naëng beänh taät neân muoán huûy caëp maét, khoâng bieát seõ bò ñui muø vónh vieãn.

M

86- CHA GIÖÕ KHUYEÂN TAI CHO CON Thuôû xöa coù cha con hai ngöôøi noï coù vieäc cuøng ñi vôùi nhau. Treân ñöôøng ñi, boãng moät toaùn cöôùp xuaát hieän muoán ñuoåi theo cöôùp boùc. Treân tai ñöùa con coù ñoâi khuyeân baèng vaøng raát giaù trò. Ngöôøi cha thaáy boïn cöôùp hoaûng hoát sôï maát ñoâi khuyeân tai neân voäi vaøng giô tay giaät ñoâi khuyeân nhöng vì khuyeân tai xaâu vaøo tai raát chaéc khoâng theå laáy ra ñöôïc. Luùc ñoù, oâng ta nhaát ñònh laáy cho ñöôïc ñoâi khuyeân neân chaët luoân ñaàu con mình. Moät hoài sau, boïn cöôùp boû ñi heát. OÂng ta xaùch thuû caáp raùp vaøo coå thi haøi con mình nhöng khoâng theå naøo lieàn laïi nhö cuõ. Ngöôøi ngu nhö theá chæ bò thieân haï cheâ cöôøi maø thoâi. Keû phaøm phu cuõng nhö theá. Möu caàu danh lôïi neân laäp ra caùc luaän thuyeát hö voïng, chuû tröông: –Coù ñôøi naøy ñôøi sau cuõng khoâng coù ñôøi naøy ñôøi sau. –Coù thaân trung aám cuõng khoâng coù thaân trung aám.

–Coù phaùp quaùn soå töùc cuõng khoâng coù phaùp quaùn soå töùc. Taát caû caùc luaän thuyeát cuûa hoï ñeàu laø voïng töôûng, khoâng ñöa ñeán chaân lyù neân bò

ngöôøi khaùc ñem luaän lyù ñeä nhaát nghóa phaù caùc lyù luaän cuûa hoï, tuyeân boá: “Taát caû luaän cuûa ta ñeàu khoâng phaûi laø hoïc thuyeát.” Nhöõng keû ngu nhö treân chæ vì chuùt baû lôïi danh neân rôi vaøo toäi voïng ngöõ, maát haún ñaïo quaû Sa-moân. Khi maïng chung phaûi rôi vaøo ba ñöôøng aùc cuõng nhö ngöôøi cha ngu si kia vì caùi lôïi nhoû maø chaët ñaàu con mình vaäy.

M

87- BOÏN CÖÔÙP CHIA CUÛA Thuôû xöa coù moät boïn cöôùp cuøng thöïc hieän moät vuï cöôùp. Soá taøi saûn cöôùp ñöôïc raát nhieàu vaø theo leä cuõ ñöôïc chia ñoàng ñeàu cho caû boïn. Chæ coù teân cöôùp Khaâm-baø-la ngôø ngheäch, hình dung coå quaùi neân ñöôïc chia phaàn dö thöøa, phaàn ít nhaát trong caû boïn. Khaâm-baø-la raát caêm giaän la leân: –Thaät laø coâng toi! Phaàn cuûa ta sao ít theá. Sau ñoù, y cuõng ñaønh mang phaàn dö thöøa aáy vaøo thaønh baùn. Khoâng ngôø raát nhieàu vò tröôûng giaû giaøu sang tranh nhau mua. Sau cuøng coù moät ngöôøi mua ñöôïc vôùi giaù raát cao. Soá tieàn y baùn ñöôïc gaáp boäi so vôùi soá tieàn caùc teân khaùc trong boïn cöôùp ñöôïc chia. Luùc aáy, Khaâm-baø-la môùi nhaûy nhoùt, vui möøng voâ cuøng. Caâu chuyeän naøy duï cho ngöôøi ñôøi khoâng roõ boá thí coù quaû baùo hay khoâng. Ñeán khi boá thí moät ít tieàn baïc ñöôïc quaû baùo taùi sinh leân caùc coõi trôøi, thoï höôûng raát nhieàu thuù vui môùi hoái haän raèng ñaõ khoâng boá thí nhieàu hôn. Cuõng nhö teân cöôùp Khaâm-baø-la sau khi baùn ñöôïc phaàn cuûa mình vôùi giaù raát cao môùi sinh loøng vui möøng. Boá thí cuõng nhö theá. Boá thí chuùt ít maø ñöôïc quaû baùo raát nhieàu. Ñeán khi ñoù loøng vöøa vui möøng vöøa hoái haän ñaõ khoâng laøm nhieàu vieäc laønh hôn.

M 88- NAÉM ÑAÄU CUÛA CHUÙ KHÆ Thuôû xöa coù moät chuù khæ caàm moät naém ñaäu, voâ yù ñaùnh rôi maát moät hoät. Noù lieàn buoâng heát naém ñaäu trong tay, chaïy ñi tìm hoät ñaäu ñaõ rôùt. Chuù khæ chöa tìm ñöôïc hoät ñaäu kia thì caû naém ñaäu ñeàu bò chim aên heát caû. Moät soá keû phaøm phu xuaát gia cuõng nhö theá. Ban ñaàu chæ lôõ phaïm moät giôùi khoâng bieát aên naêm saùm hoái. Ñaõ khoâng phaùt loà saùm hoái, sau ñoù laïi coá yù buoâng lung hôn nöõa neân taát caû giôùi laäu ñeàu buoâng boû heát cuõng nhö chuù khæ kia maát moät hoät ñaäu neân maát caû naém ñaäu vaäy. M

89- CHUOÄT VAØNG VAØ RAÉN ÑOÄC

Thuôû xöa coù moät ngöôøi ñi treân ñöôøng. Giöõa ñöôøng anh ta nhaët ñöôïc moät con chuoät baèng vaøng, loøng möøng khaáp khôûi lieàn caát ngay vaøo buïng aùo roài tieáp tuïc leân ñöôøng. Ñeán moät con soâng, anh ta muoán bôi qua soâng neân côûi y phuïc boû xuoáng ñaát. Ngay luùc ñoù, con chuoät vaøng boãng bieán thaønh moät con raén ñoäc. Chaøng ta suy nghó moät hoài laâu roài quyeát ñònh: thaø bò con raén ñoäc naøy bò caén cheát, ta nhaát ñònh phaûi oâm noù bôi qua soâng. Loøng chaøng khoâng chuùt sôï haõi, ñoät nhieân con raén bieán trôû laïi thaønh vaøng. Moät chaøng ngoác ñi cuøng thaáy raén ñoäc bieán thaønh vaät baùu cho raèng laø vieäc bình thöôøng neân cuõng baét raén ñoäc oâm vaøo loøng, töùc thì bò raén ñoäc

moå cheát ngay. Nhöõng keû ngu treân ñôøi cuõng nhö theá. Thaáy caùc baäc Hieàn thieän ñöôïc lôïi ích hieän tieàn, trong loøng chaúng coù nieäm chaân thaät tín ngöôõng Phaät phaùp nhöng vì lôïi döôõng neân ñi theo Phaät phaùp. Nhöõng ngöôøi ñoù sau khi maïng chung phaûi rôi vaøo ba ñöôøng aùc cuõng nhö gaõ ngoác oâm raén ñoäc neân bò noù caén cheát vaäy.

M 90- LÖÔÏM ÑÖÔÏC TIEÀN

Thuôû xöa coù ngöôøi ngheøo ñi treân ñöôøng. Giöõa ñöôøng anh ta tình côø nhaët ñöôïc moät tuùi tieàn vaøng. Loøng möøng vui khoâng xieát, chaøng ta lieàn môû tuùi ra ñeám tieàn. Ñeám chöa xong thì ngöôøi chuû tuùi tieàn ñoät nhieân trôû laïi laáy heát tieàn. Luùc aáy, y hoái haän ñaõ khoâng mau mang tuùi tieàn cao bay xa chaïy, loøng buoàn baõ aân haän, khoå naõo voâ cuøng. Ngöôøi hoäi ngoä Phaät phaùp cuõng laïi nhö theá. Tuy ñöôïc gaëp gôõ, thaân caän ruoäng phöôùc Tam baûo laïi khoâng noã löïc tinh taán kheùo tu taäp caùc haïnh laønh. Ñeán khi ñoät nhieân qua ñôøi phaûi rôi vaøo ba ñöôøng aùc cuõng nhö ngöôøi ngu treân bò ngöôøi chuû trôû laïi ñoaït tieàn ñi maát vaäy. Cho neân coù baøi keä: Nay döï tính vieäc naøy Mai seõ laøm vieäc kia Höôûng laïc khoâng maøng khoå Naøo hay töû thaàn ñeán Maõi lo trong moïi söï Coù ai traùnh ñöôïc ñaâu Nhö gaõ ñeám tieàn kia Vieäc ñôøi nhö theá caû. M 91- NGÖÔØI NGHEØO SO CUÛA Thuôû xöa coù moät ngöôøi ngheøo trong nhaø coù moät ít taøi saûn. Nhìn caùc gia ñình ñaïi phuù trong laøng, loøng anh mong öôùc ñöôïc giaøu sang nhö hoï. Nhöng suy ñi nghó laïi anh ta thaáy khoâng theå naøo saùnh ñöôïc vôùi nhöõng nhaø ñaïi phuù kia. Vì theá loøng buoàn baõ muoán ñem vöùt soá taøi saûn nhoû nhoi cuûa mình xuoáng soâng. Coù ngöôøi baïn thaáy theá ngaên caûn. –Soá taøi saûn nay tuy ít oûi nhöng coù theå nuoâi soáng anh moät vaøi ngaøy. Vì sao anh laïi ñem vöùt caû xuoáng soâng nhö theá.

Nhöõng keû ngoác treân ñôøi cuõng laïi nhö theá. Moät soá ngöôøi tuy coù duyeân ñöôïc xuaát gia, ít ñöôïc cuùng döôøng; loøng hoï luoân hy voïng vieäc ñoù nhöng thöôøng bò thieáu thoán khoâng ñöôïc nhö caùc baäc Ñaïi ñöùc Cao taêng ñöôïc haøng tín chuû hoä trì. Thaáy caùc baäc Cao taêng thaïc ñöùc, baùc hoïc ña vaên ñöôïc nhieàu ngöôøi cuùng döôøng, loøng hoï cuõng mong ñöôïc nhö theá nhöng khoâng theå naøo ñöôïc neân oâm moái saàu khoå muoán boû ñaïo. Cuõng nhö ngöôøi ngu kia muoán ñöôïc nhö caùc nhaø giaøu sang nhöng khoâng ñöôïc neân muoán vöùt boû taøi saûn cuûa mình vaäy. M 92- ÑÖÙA TREÛ ÑÖÔÏC KEÏO Thuôû xöa coù moät baø vuù boàng ñöùa beù daïo chôi. Ñi moät hoài, baø ta caûm thaáy meät moûi neân döøng chaân ngoài nghæ meät roài nguû thieáp ñi. Baáy giôø coù moät ngöôøi ñi ñeán laáy maáy vieân keïo cho ñöùa treû. Beù thaáy vieân keïo maøu saéc saëc sôõ, vò raát ngoït neân tham aên khoâng nghó gì ñeán thaân mình. Ngöôøi kia laäp töùc côûi heát kieàng vaøng, voøng vaøng, chuoãi ngoïc, y phuïc vaø taát caû trang söùc quyù baùu laáy ñi heát. Tyø kheo cuõng nhö theá. Ñam meâ thuù vui nôi choán phoàn hoa ñoâ hoäi, vì moät chuùt lôïi döôõng neân bò giaëc phieàn naõo cöôùp maát taát caû coâng ñöùc tu trì, giöõ giôùi thanh cao. Cuõng nhö ñöùa beù kia vì tham ñaém moät chuùt vò ngon neân taát caû ñoà vaät ñeàu bò cöôùp ñi heát.

M 93- BAØ LAÕO ÑAÙNH COÏP Thuôû xöa coù moät baõo ñang naèm nghæ döôùi goác caây. Töø xa, moät con hoå tieán laïi muoán voà aên thòt. Baø laõo voäi chaïy voøng thaân caây ñeå troán. Con hoå ñuoåi theo sau, moät chaân baáu vaøo thaân caây, chaân kia toan voà baø laõo. Baø laõo trong luùc nguy caáp lieàn chuïp voäi hai chaân con hoå xieát chaët vaøo thaân caây. Con hoå khoâng sao voà ñöôïc. Ngay luùc ñoù, coù moät ngöôøi khaùch boä haønh ñi tôùi. Baø laõo leân tieáng keâu: –Anh mau ñeán ñaây cuøng laõo gieát con coïp naøy. Sau ñoù chuùng ta seõ cuøng chia thòt. Ngöôøi kia tin lôøi baø laõo lieàn chaïy ñeán phuï baø giöõ chaët hai chaân hoå. Khi ngöôøi kia ñaõ giöõ chaët chaân hoå, baø laõo laäp töùc ruùt tay ra boû chaïy. Gaõ kia sau ñoù bò khoán ñoán vôùi con hoå. Ngöôøi ngu ñeán nhö theá neân bò thieân haï dieãu côït. Keû phaøm phu cuõng laïi nhö theá. Bieân soaïn caùc boä luaän laï thöôøng, tö töôûng ñaõ leäch laïc, vaên töø laïi raéc roái khoù hieåu, cuoái cuøng vaãn khoâng sao hoaøn thaønh neân ñöôïc neân ñaønh boû dôû dang. Haäu hoïc muoán tìm hieåu, xin ñöôïc giaûi thích thì khoâng theå phaân tích, bieän bieät ñöôïc yù töù trong ñoù, trôû neân luùng tuùng, ngaïi nguøng cuõng nhö ngöôøi ngu kia thay baø laõo giöõ con hoå traùi laïi töï mình bò haïi. M 94- NGOÏC MA-NI HAY LOÃ THOAÙT NÖÔÙC Thuôû xöa coù moät anh chaøng tö thoâng vôùi vôï ngöôøi. Moät hoâm, hai ngöôøi ñang gian díu thì ngöôøi choàng ñi xa trôû veà. Anh choàng bieát ñöôïc vieäc aáy neân ñöùng ngoaøi cöûa döï tính khi teân gian phu chaïy ra seõ xuoáng tay saùt haïi. Ngöôøi vôï ñoaùn bieát neân baûo vôùi tình nhaân:

–Choàng em ñaõ phaùt hieän roài, nay anh khoâng theå ra ngoaøi ñöôïc. Chæ coøn coù ma-ni1 môùi theå ra ngoaøi ñöôïc. YÙ coâ ta laø muoán ngöôøi tình men theo loã thoaùt nöôùc ñeå thoaùt ra. Chaøng ta laïi hieåu laàm laø ngoïc ma-ni neân cöù loanh quanh trong phoøng tìm kieám. Kieám maõi khoâng bieát ngoïc ma-ni baûo chaâu ôû choã naøo, gaõ lieàn noùi: –Kieám khoâng ñöôïc ngoïc ma-ni, ta quyeát khoâng ra ngoaøi. Theá roài y cöù loay hoay ôû maõi trong phoøng neân cuoái cuøng bò gieát cheát. Keû phaøm phu cuõng laïi nhö theá. Nghe coù ngöôøi noùi: “Trong caûnh sinh töû voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ, caàn rôøi xa hai cöïc ñoan chaáp thöôøng hay chaáp ñoaïn maø truù trong trung ñaïo. Truï trong lyù trung ñaïo môùi coù theå ñöôïc giaûi thoaùt”, hoï laïi giaûi nghóa moät caùch sai laïc neân suy tö, tìm hieåu vaán ñeà theá giôùi coù giôùi haïn hay khoâng coù giôùi haïn cho ñeán chuùng sinh coù chuû theå hay khoâng coù chuû theå. Cuoái cuøng khoâng theå laõnh hoäi ñöôïc chaân nghóa cuûa trung ñaïo. Ñoät nhieân bò voâ thöôøng loâi keùo thaân hoaïi maïng chung seõ phaûi rôi vaøo ba ñöôøng aùc cuõng nhö anh chaøng ngoác kia maõi tìm kieám ngoïc ma-ni neân bò ngöôøi gieát.

M 95- VÔÏ CHOÀNG CHIM BOÀ CAÂU Thuôû xöa coù moät caëp chim boà caâu troáng maùi cuøng nguï trong moät caùi toå. Muøa thu khi quaû chín, chuùng tha quaû veà chöùa ñaày trong toå. Sau ñoù moät thôøi gian, quaû bò khoâ giaûm ñi chæ coøn nöûa toå. Chim troáng töùc giaän maéng chim maùi: –Chuùng ta khoù nhoïc cöïc khoå laém tha quaû veà toå, theá maø coâ laïi leùn aên moät mình ñeå nay quaû chæ coøn laïi nöûa toå. Chim maùi lieàn ñaùp: –Toâi naøo leùn aên moät mình. Töï quaû giaûm ñi ñaáy chöù! Chim troáng khoâng tin, phaãn noä noùi: –Khoâng phaûi coâ leùn aên

moät mình thì nguyeân do gì quaû bò maát ñi chöù? Noùi döùt lôøi noù lieàn laáy moû moå cheát chim maùi. Chöa ñöôïc vaøi ngaøy, trôøi möa taàm taû, quaû trong toå gaëp aåm öôùt trôû laïi nhö cuõ. Boà caâu troáng thaáy theá môùi hoái haän: “Quaû thaät coâ ta khoâng aên, ta ñaõ gieát oan coâ ta roài!”, roài saàu naõo caát tieáng keâu thaûm thieát goïi chim maùi: –Em ôi! Em ñaõ bay taän phöông naøo? Keû phaøm phu cuõng nhö theá. Khôûi taâm ñieân ñaûo, meâ ñaém thuù vui nhuïc duïc, chaúng bieát quaùn nieäm voâ thöôøng, phaïm vaøo troïng giôùi. Sau ñoù hoái haän thì khoâng coøn kòp nöõa. Cuoái cuøng chæ coøn khoùc than saàu luïy nhö con boà caâu ngu ngoác kia.

M 96- NOÙI DOÁI MAÉT MUØ Thuôû xöa coù moät ngöôøi thôï moäc laøm vieäc cho nhaø vua khoâng chòu ñöïng noåi cöïc khoå, noùi doái laø maét muø neân thoaùt khoûi ñöôïc lao khoå. Coù ngöôøi thôï khaùc nghe ñöôïc chuyeän aáy lieàn muoán huûy hoaïi ñoâi maét cuûa mình ñeå laáy côù troán khoûi noãi khoå lao dòch.

1. Ma-ni cuõng laø töø duøng ñeå goïi theo loã ñeå thoaùt nöôùc (oáng coáng)

Coù ngöôøi bieát chuyeän lieàn ngaên caûn: –Taïi sao anh laïi muoán töï huûy ñoâi maét ñeå phaûi chòu noãi khoå muø loøa nhö theá? Haïng ngöôøi ngu nhö theá ñeàu bò thieân haï cöôøi khinh. Keû phaøm phu cuõng laïi nhö theá. Vì ñoâi chuùt tieáng taêm vaø lôïi loäc neân coá yù noùi doái, huûy hoaïi tònh giôùi. Ñeán khi thaân hoaïi maïng chung phaûi rôi vaøo ba ñöôøng aùc cuõng nhö ngöôøi ngu kia vì caùi lôïi tröôùc maét maø töï muoán huûy ñoâi maét cuûa mình vaäy.

M

97- BÒ CÖÔÙP ÑOAÏT MAÁT AÙO LOÂNG Thuôû xöa coù hai ngöôøi baïn ñoàng haønh, ñi ñeán moät caùnh ñoàng roäng khoaùng ñaõng. Moät ngöôøi ñang maëc aùo loâng bò boïn cöôùp baét ñöôïc luïc soaùt beân ñöôøng. Ngöôøi kia nhanh chaân troán vaøo trong ñaùm coû. Anh chaøng bò cöôùp aùo loâng luùc ra ñi ñaõ giaáu treân coå aùo loâng moät ñoàng tieàn vaøng, luùc naøy leân tieáng van naøi boïn cöôùp: –Chieác aùo ñoù giaù trò vöøa ñuùng moät ñoàng tieàn vaøng. Nay toâi xin ñöôïc laáy moät ñoàng tieàn vaøng ñeå chuoäc laïi chieác aùo. Boïn cöôùp lieàn tra hoûi: –Tieàn vaøng nay ôû ñaâu? Anh ta raïch coå aùo laáy ñoàng tieàn ra, noùi vôùi boïn cöôùp: –Ñaây laø vaøng thaät ñaáy. Neáu khoâng tin lôøi toâi, nay trong buïi coû ñaèng kia coù moät ngöôøi thôï kim hoaøn raát gioûi, caùc oâng coù theå hoûi y thì roõ. Boïn cöôùp phaùt hieän ra ngöôøi thöù hai laïi laáy luoân y phuïc cuûa anh ta. Ngöôøi ngu nhö theá neân maát heát taát caû, caû aùo loâng laãn tieàn vaøng. Töï mình maát cuûa coøn khieán cho ngöôøi khaùc maát theo. Keû phaøm phu cuõng theá. Tu taäp caùc phaåm trôï ñaïo, taïo ñöôïc moät soá coâng ñöùc nhöng bò giaëc phieàn naõo cöôùp maát thieän phaùp neân tieâu hoaïi heát moïi coâng ñöùc. Khoâng nhöõng töï ñaùnh maát lôïi laïc cuûa baûn thaân coøn khieán cho baïn ñoàng tu toån haïi ñaïo nghieäp. Sau khi cheát phaûi rôi vaøo ba ñöôøng aùc cuõng nhö gaõ ngoác treân laøm baûn thaân vaø baïn mình maát saïch cuûa caûi vaäy.

M 98- ÑÖÙA TREÛ ÑÖÔÏC RUØA Thuôû xöa coù moät ñöùa treû ñi chôi treân ñöôøng baét ñöôïc moät con ruøa to. YÙ noù muoán gieát con ruøa nhöng khoâng bieát caùch naøo ñeå thöïc hieän. Noù lieàn ñi hoûi ngöôøi khaùc: –Laøm theá naøo ñeå gieát con ruøa naøy? Coù ngöôøi leân tieáng: –Chaùu haõy quaúng con ruøa vaøo trong nöôùc thì gieát noù ñöôïc ngay. Baáy giôø, ñöùa treû tin ngay lôøi ñoù neân quaúng con ruøa xuoáng nöôùc. Con ruøa gaëp nöôùc laäp töùc bôi ñi. Keû phaøm phu cuõng laïi nhö theá. Muoán phoøng hoä saùu caên, tu taäp caùc coâng ñöùc nhöng khoâng bieát phöông phaùp tu taäp neân tham vaán yù kieán moïi ngöôøi: “Phaûi taïo nhaân duyeân gì môùi ñöôïc giaûi thoaùt?”. Boïn ngoaïi ñaïo taø kieán, thieân ma Ba-tuaàn vaø luõ baïn aùc lieàn noùi: “Ngöôi chæ caàn ñeå heát taâm yù vaøo saùu traàn, buoâng thaû tình caûm theo naêm duïc. Neáu ngöôi theo lôøi cuûa ta thì aét haún seõ ñöôïc giaûi thoaùt.” Neáu ngöôøi ngu aáy khoâng suy tö thaåm xeùt laøm theo lôøi aáy thì khi thaân hoaïi maïng chung phaûi rôi vaøo ba ñöôøng aùc cuõng nhö ñöùa treû kia neùm ruøa xuoáng nöôùc vaäy.

M
KEÄ CUOÁI QUYEÅN
Luaän treân toâi tuyeån soaïn
Hoøa trong theå truyeän vui
Phaàn nhieàu laøm aûnh höôûng
Giaùo thuyeát theå trang nghieâm
Neân thaåm töôøng vaên nghóa
Ñieàu neân, ñieàu chaúng neân.
Thuoác trò ñoäc vò ñaéng
Hôïp cuøng vò ñöôøng ngon
Thuoác ñeå tieâu tröø beänh
Luaän naøy cuõng nhö treân.
Tieáu vaên hoøa chaùnh phaùp
Nhö thuoác trò meâ cuoàng
Khieán chaùnh phaùp tòch tónh
Chieáu saùng coõi traàn gian
Nhö uoáng thuoác thoå haï2
Duøng söõa ñeå nhuaän thaân
Toâi nay theo lyù ñoù
Roäng truyeàn nghóa voâ vi.
Nhö Thaùnh döôïc baát töû 3
Phaûi laáy laù boïc ngoaøi
Duøng thuoác trong tröø beänh
Laø boïc caàn thaûi hoài.
Tieáu vaên nhö bao laù
Nghóa thaät taøng aån trong

Ngöôøi trí tuyeån thaät nghóa
Tieáu vaên caàn xaû ly.
Toân giaû Taêng-giaø-tö-na tuyeån soaïn xong kinh Baùch Duï.

2.
Thuoác thoå haï: thuoác möûa.
3.
A-giaø-ñaø (Paøli: agada): teân moät thöù thuoác ngöøa trò moïi loaïi beänh. Haùn dòch laø Phoå khöù, Voâ giaù hay Baát töû döôïc …

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.